

Posudek na bakalářskou práci:

Martina Tůmová: Proměny mikroregionu Rychnovska mezi dvěma světovými válkami v pramenech městské správy, na mapách a plánech.

Pozornost, kterou dosud naše historiografie věnovala dějinám měst, se většinou týká jejich politických či v různém slova smyslu společenských dějin (spolky, školy). Městská krajina a její proměny se předmětem zkoumání zatím v takové míře nestávala (byť v dnes již mnoha svazcích řady Dějiny měst z Nakladatelství Lidové noviny bývá zmiňována). Proto lze přivítat, že si kolegyně Tůmová, jistě ve spolupráci s paní prof. Semotanovou, zvolila toto téma pro svoji bakalářskou práci.

Po nezbytném úvodu autorka analyzuje využívanou literaturu a prameny a použité metody. Prokázala, že v pramenech se dobře orientuje a dokáže je používat. Po stručných dějinách města Rychnova nad Kněžnou pak následují kapitoly tvořící vlastní jádro práce. Je popsána činnost městských orgánů, v jejichž kompetenci bylo právě formování městské krajiny. Šlo o komisi pro záležitosti polní a komunikační a o komisi regulační. Konkrétním předmětem autorčina zájmu se staly silnice a veřejné cesty, mosty a lávky jakožto faktory zásadním způsobem ovlivňující krajinu města. Všimá si ale i některých územněsprávních záležitostí jakými byly změny hranic mezi obcemi. Největší část práce tvoří kapitola věnovaná činnosti Okrašlovacího a ovocnického spolku, který na podobu města přirozeně silně působil. V této souvislosti považuji za zajímavé autorčino zjištění, že tento spolek byl sice z právního hlediska čistě soukromý, ale v důsledku úzké spolupráce s městem získával de facto téměř charakter veřejné instituce. Nakonec je čtenář seznámen i s tím, jak byla krajina města zachycována v městských kronikách. Práci určitě prospívá i poměrně rozsáhlá obrazová a mapová příloha, která vhodně doplňuje textovou část.

Kolegyně Tůmová má k městu Rychnovu blízkou osobní vazbu, což se na její práci taktéž pozitivně projevilo. Prameny, které si předem vytypovala, prostudovala skutečně důkladně a vytěžila z nich maximum. Na konci své práce je ovšem nucena sama konstatovat, že tyto prameny k poznání tématu nestačí a bylo by třeba zpracovat ještě mnoho pramenů dalších. Na jedné straně platí takové konstatování pro téměř každou historickou práci, na straně druhé se ale nelze zbavit pochybností, že alespoň pokus v tomto směru měl být podniknut a nestalo-li se tak, mohly být alespoň naznačeny cesty, po kterých by se další výzkum měl ubírat. Je jistě třeba brát v úvahu, že nám je k posouzení předložena bakalářská práce, ale ani u ní se mi nezdá zcela adekvátní spokojit se na závěr se zjištěním, že prostudované prameny nám toho k tématu mnoho neřekly.

Hlavní problém práce kolegyně Tůmové ale vidím jinde. Její zdaleka největší část totiž tvoří rekapitulace zápisů ze schůzí zmíněných komisí a spolků. Autorka přitom zabíhá do zbytečných detailů (pronájem luk, oplocení pozemků, výsadba jabloní apod.), které samy o sobě nemají pro historické poznání valný přínos. Naprosto chybí snaha o zobecnění a interpretaci shromážděných údajů. Bez toho ale práce, na níž bylo nesporně vynaloženo mnoho úsilí, ztrácí význam pro čtenáře, který nemá k Rychnovu bezprostřední vztah a zmiňovaná místa nezná. Přitom se jedná o téma, které se potenciálně nachází na pomezí mezi dějinami politickými, sociálními i zkoumáním mentalit a mohlo by být velice nosné. K naplnění tohoto potenciálu by se ale autorka musela pokusit vysledovat v rozhodování a usilování městských činitelů určité trendy, nacházet to, co lidé tehdy považovali za hodnotné, na čem jim záleželo a porovnat takové zjištění například s dnešní dobou. Využita mohla být i (nepříliš četná, ale přece jen existující) literatura, která by přispěla k určitému porovnání a tím i k onomu nalezení obecných tendencí. Očekávání potřebné interpretace bohužel nenaplnuje ani závěr, který obsahuje spíše jen opakování použitých pramenů, což ale čtenář našel již na začátku.

Naproti těmto nikoliv nepodstatným výtkám ale je nutné ocenit autorčino pracovní nasazení, pečlivost v práci s prameny a odhodlání pokračovat ve výzkumu dál. Práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit, v závislosti na průběhu obhajoby, známkou velmi dobře.

Mgr. Jan Dobeš, Ph.D.